

Висновок

Запропонована архітектура дає змогу побудувати ефективну базу даних, яка є серверною частиною системи “Навчальні плани” і складовою частиною автоматизованої системи управління навчальним процесом у Львівській політехніці.

1. Лавров Е.А., Клименко А.В., Назаров С.И., Барченко Н.Л., Трубников Ю.В. *Адаптивная АСУ ВУЗОМ // Информационные технологии в образовании. – Херсон, 2009. – Вып. 3. – С. 71–74.* 2. Закон України “Про вищу освіту” №2984-III, із змінами від 12 березня 2009 р. http://www.mon.gov.ua/laws/ZU_2984.doc 3. Болюбаш Я.Я. *Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. – К.: ВВП “КОМПАС”, 1997. – 64 с.*

УДК 378.147

М.Є. Рогоза, Є.І. Івченко, В.І. Божко
ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі”

СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВОГО КОМПЛЕКСУ “ВІРТУАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО” В ПОЛТАВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

© Рогоза М.Є., Івченко Є.І., Божко В.І., 2012

Розглянуто передумови створення віртуальних підприємств у ВНЗ економічного профілю, їх типовий функціонал. Запропоновано шляхи реалізації програми створення навчально-тренінгового комплексу “Віртуальне підприємство” ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі”.

Ключові слова: віртуальне підприємство, навчально-тренінговий комплекс, системний підхід.

The present work demonstrates the prerequisites to create virtual enterprises in higher education in economics, their typical features. Presently implementation of the program a program of creating educational and training complex “Virtual Enterprise” university Ukoopsilka “Poltava University of Economics and Trade.”

Keywords: virtual enterprise, educational and training complex, system approach.

Вступ

Сьогодні активно розвивається нова форма ринкової економіки – віртуальна економіка, що передбачає можливість здійснення економічних операцій в електронному просторі. Розвиток віртуальної, електронної економіки ґрунтується насамперед на розвитку інтернет-технологій, а також на законі економії часу (суть закону економії часу полягає в тому, щоб зменшити непродуктивні витрати життєвого часу людини – час, витрачений на черги, поїздки на роботу тощо, що становить, відповідно до результатів сучасних досліджень, до 17 % активного періоду життя людини). Віртуальна економіка передбачає зменшення цих витрат шляхом надання можливостей купувати товари, отримувати освіту, працювати, здійснювати банківські, біржові та інші фінансові операції, не виходячи з дому.

За прогнозами спеціалістів, у найближчі роки провідні компанії в усіх секторах економіки перейдуть від звичайного бізнесу до електронного. Цей процес зачепить кожний сектор економіки,

всі сторони виробництва, фінансових послуг, охорони здоров'я, роздрібною торгівлі, індустрії розваг і мас-медіа, телекомунікації та виконавчої влади. Традиційний бізнес співіснуватиме з електронним, але в недалекому майбутньому стане лише частиною більших електронних структур.

Для того, щоб всі ці прогнози справдилися, необхідна підготовка фахівців [1], які володіли б технологіями віртуальної економіки – віртуальних підприємств.

Передумови створення віртуальних підприємств у ВНЗ економічного профілю

Концепція віртуальних підприємств з'явилась понад 10 років тому і насамперед пов'язана з публікацією роботи У. Девідоу та М. Мелоуна "Віртуальна корпорація". У цій роботі пояснено, що віртуальне підприємство створюється шляхом відбору людських, фінансових, матеріальних, організаційно-технологічних та інших ресурсів з різних підприємств та їх інтеграції з використанням комп'ютерних мереж. Це дає змогу сформуванню гнучку та динамічну організаційну структуру, що є найбільш пристосованою до найшвидшого випуску та оперативної доставки нової продукції на ринок.

Пізніше автори використовують різноманітні визначення віртуальних підприємств, за основу яких обираються різні підходи [2]. З використанням структурного підходу до визначень, віртуальне підприємство (організація) називається мережею, формою співробітництва або ж комбінацією ресурсів. У випадку використання процесного підходу – неперервною установчою зміною, стратегічним підходом, управлінським підходом, дією або здатністю. Також пропонується поєднання структурного і процесного підходів, у результаті чого віртуальне підприємство визначається як співробітництво між організаціями деякої підмножини, відібраної з відомої множини (dynamic Web – відкритий кінцевий набір попередньо кваліфікованих партнерів, які згодні входити в об'єднання потенційних членів віртуальної організації). Це співробітництво сфокусоване на реалізацію визначених задач (цілей), конкретних маркетингових можливостей.

Можна виділити такі характеристики, притаманні віртуальним організаціям (підприємствам):

- вони утворюються в результаті взаємодії між компаніями, членом віртуальної організації може бути як велика транснаціональна корпорація, так і невеличка приватна фірма чи навіть окремих консультант незалежно від територіального розміщення;
- компанії у віртуальній організації зберігають свою юридичну та економічну незалежність;
- метою використання віртуальної організації є оптимальне використання можливостей ринку та ресурсів;
- взаємодія партнерів у віртуальній організації обмежена конкретною метою.

Основною особливістю віртуальних організацій є використання інформаційних і комунікаційних технологій, які дають змогу їх реалізувати.

Серед переваг такої форми організації бізнесу можна назвати:

- гнучкість у виборі робочої сили (компанії-виконавці кожної функції можуть бути замінені кращими без особливих обмежень);
- легкість переходу на нову продукцію (модульна організація може змінити свою структуру);
- висока продуктивність і задоволеність працею співробітників та ін.

Недоліками є:

- слабкість безпосереднього контролю над процесами;
- сильна залежність від роботи суміжників;
- складність роботи з відокремленими працівниками (відсутність в них відчуття колективу та надійності робочого місця) та ін.

Зважаючи на вищезазначені процеси розвитку економіки, постає задача забезпечення високого рівня конкурентоздатності випускників ВНЗ економічного профілю, що володіють найсучаснішими технологіями економічного менеджменту, вирішення якої вимагає від вишу впровадження в освітній процес нових методик вивчення блоку економічних дисциплін. Однією з найефективніших методик є наближення середовища навчання до реальних умов роботи майбутніх фахівців, що, як можливий варіант, може бути реалізовано завдяки створенню віртуального підприємства в освітньому середовищі ВНЗ.

Типовий функціонал віртуального підприємства у ВНЗ економічного профілю

Навчання у ВНЗ можна поділити на два етапи. Один з них – отримання фундаментальної університетської освіти, другий – набуття спеціальних знань і навичок, які застосовуються в конкретній професійній діяльності. Починаючи з третього–четвертого курсів до методики навчання на факультеті вводять дисципліни, які не тільки дають фундаментальні знання, але й моделюють майбутню практичну діяльність фахівця.

Сучасні світові тенденції підготовки фахівців економічної спрямованості орієнтовані на бізнес-освіту, яка передбачає інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок. З цих позицій “віртуальне підприємство” відіграє значну роль у підготовці високопрофесійних фахівців, адаптованих до реального бізнес-середовища. У його межах моделюються складні комплексні процеси та ситуації, аналізуються можливі варіанти вирішення виникаючих проблем, здійснюється експертне оцінювання тощо.

“Віртуальні підприємства” допомагають готувати конкурентоспроможних фахівців, які домагаються значних успіхів не тільки під час навчання, але, що важливіше, і після закінчення університету. Це дає змогу університету піднятися на ще один ступінь вищої освіти міжнародного класу.

Створення “Віртуального підприємства” у ВНЗ економічного профілю має забезпечувати:

- підвищення ефективності проходження виробничої практики студентами університету;
- проведення навчальних тренінгів на первинних посадах адміністративно-управлінського апарату віртуального підприємства для закріплення знань і набуття навичок, достатніх для виконання завдань та обов’язків відповідного рівня професійної діяльності;
- надання консалтингових послуг з питань економіки, фінансів, бухгалтерського обліку, менеджменту, маркетингу;
- проведення наукових експериментів аспірантами, докторантами та здобувачами;
- участь у вдосконаленні концепції електронної освітньо-наукової інформаційної мережі університету;
- розроблення, адаптацію, підтримку та впровадження спеціалізованого програмного забезпечення.

Концептуальні засади реалізації навчально-тренінгового комплексу “Віртуальне підприємство” університету

Реалізація проекту зі створення віртуального підприємства у ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі” (далі ПУЕТ) ґрунтується на таких принципах:

- комплексний, системний підхід до створення навчально-тренінгового комплексу (НТК) “Віртуальне підприємство” в межах всього університету;
- реалізація проекту на основі концептуальної структури віртуального підприємства без орієнтації на функціональні можливості конкретної інформаційної системи;
- забезпечення плідної взаємодії групи фахівців-експертів з предметних галузей з представників кафедр університету та фахівців навчально-наукового інформаційного центру;
- виділення підрозділу, що координує здійснення програми із створення НТК “Віртуальне підприємство” та забезпечує планування та супровід його експлуатації.

Як пілотну інформаційну систему використовують програмну платформу “ІС-Підприємство” В.8.2, яка характеризується широкими функціональними можливостями та має ефективну систему супроводу.

Паралельно проводяться заходи щодо реалізації НТК і на інших програмних платформах відповідно до розробленої концептуальної структури віртуального підприємства, що забезпечить реалізацію диверсифікації управлінських рішень під час проходження тренінгів та гнучку політику в виборі постачальників інформаційних систем.

За загальною концепцією віртуального підприємства можна визначити відділи (підрозділи), в яких під час проходження тренінгу студенти різних спеціальностей, відповідно навчальних планів будуть проходити відпрацювання навичок фахової практичної діяльності (на базі відповідних кафедр), наприклад:

- фінансовий (кафедра фінансів);
- бухгалтерія (кафедра бухгалтерського обліку і аудиту);
- кадри (кафедра управління персоналом і економіки праці);
- збут і постачання (кафедра маркетингу);
- правовий (кафедра правознавства);
- підготовка виробництва (кафедри технології і організації ресторанного господарства, технології та організації харчових виробництв тощо).

Навчальні тренінги планується проводити у комп'ютерних лабораторіях відповідних кафедр на платформах "ІС-Підприємство", "Парус", "Галактика", "УКС-Проекти", ProFIX/BANK, що характеризуються широкими функціональними можливостями.

Навчальний тренінг на робочих місцях працівників кожного підрозділу віртуального підприємства має на меті ознайомлення студентів з реальними завданнями, які вимагають свого вирішення в умовах існуючих інформаційних, нормативних та ресурсних обмежень, закріплення навичок виконання окремих функціональних обов'язків. Проходячи тренінг, студенти повинні мати можливість поглибити своє розуміння умов діяльності конкретного підприємства, оволодіти навичками та вміннями виконання завдань та обов'язків окремих функціональних підрозділів і фахівців, набути досвід роботи у колективі.

Навчальний тренінг повинен мати не локалізований, а комплексний характер. Інформаційна база навчально-тренінгового комплексу "Віртуальне підприємство" повинна бути актуальною та налаштовуватись на конкретний навчальний тренінг.

Після успішного проходження тренінгу студенту повинна надаватися можливість отримання сертифікату від виробників інформаційних систем, на основі яких реалізовано НТК "Віртуальне підприємство". Вдалим прикладом реалізації політики сертифікації варто вважати пропозицію щодо організації Авторизованого центру сертифікації від компанії "ІС-Україна" у межах програми співпраці з навчальними закладами, що діє в ПУЕТ.

Навчальний тренінг повинен передбачати не лише набуття навичок вирішення традиційних завдань, що зазвичай виконуються фахівцями первинних посад апарату управління, а й інноваційних завдань, пов'язаних з розробленням і впровадженням принципово нових проектів, спрямованих на удосконалення діяльності підприємства з урахуванням стану зовнішнього та внутрішнього середовищ, що важливо з погляду реалізації наукового потенціалу студентів, аспірантів, докторантів, здобувачів і викладачів.

Як приклади конкретних налаштувань НТК "Віртуальне підприємство", з погляду на досвід реалізації аналогічних проектів в інших ВНЗ економічного профілю, можна запропонувати такі:

– роздрібне торговельне підприємство з такими типовими підрозділами: організаційний відділ, відділ персоналу, відділ маркетингу, відділ закупівлі товарів, відділ асортименту та якості, планово-економічний відділ, фінансовий відділ, бухгалтерія;

– готельно-ресторанний комплекс з такими типовими підрозділами: організаційний відділ, відділ персоналу, відділ маркетингу, відділ закупівлі, відділ організації туристичних подорожей, операційний відділ готелю, ресторан, планово-фінансовий відділ, бухгалтерія;

– аудиторська фірма, консалтингова компанія;

– філія (відділення) банку та інші.

Налаштування НТК "Віртуальне підприємство" слід реалізовувати поетапно з погодженням під час проведення координаційних нарад-семінарів фахівців-експертів від кафедр університету.

Висновки

Впровадження в освітній процес віртуальних підприємств надасть студентам можливість засвоїти сучасні методи управління підприємством та отримати навички роботи з найширше використовуваними сучасними інформаційними системами організацій та підприємств усіх галузей господарської діяльності.

1. Нестуля О.О. Модернізація освітньої діяльності університету: завдання, інноваційні технології та досвід впровадження: Навч. посібник. Т. 1–9 / О.О. Нестуля, В.П. Косаріна, М.Є. Рогоза, Н.І. Огуй, Н.В. Герман. – Полтава: ПУСКУ, 2009. 2. Saabeel W., Verduijn T. M., Hagdorn L., Kumar K. A. model of virtual organisation: a structure and process perspective // *Electronic Journal of Organizational Virtualness*, 2002, Vol.4, Nr.4. 3. Рекомендації внутрішньовузівської наради-семінару: “Реалізація програми створення навчально-тренінгового комплексу “Віртуальне підприємство” університету” від 30.08.2011 р. – Полтава: ПУЕТ, 2011.

УДК 004.9

А.І. Андрухів, Д.О. Тарасов

Науково-технічна бібліотека

Національного університету “Львівська політехніка”

СИСТЕМА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЛІТЕРАТУРИ – НОВИЙ ВЕБ-СЕРВІС БІБЛІОТЕКИ

© Андрухів А.І., Тарасов Д.О., 2012

Запропоновано схему побудови модуля рекомендації літератури під час роботи з електронним каталогом.

Ключові слова: АБІС, електронний каталог, алгоритм рекомендацій.

The article suggested the literature recommendations module working with WEB-OPAC.

Key words: LIS, opac, recommendation algorithm.

Вступ

Сьогодні системи рекомендацій набувають все більшої популярності, допомагаючи користувачам з масиву інформаційних ресурсів вибрати насправді потрібну та цікаву інформацію. Такі системи є альтернативою чи доповненням до пошукових систем, оскільки вони дають користувачу змогу отримати інформацію, яку не можна знайти за допомогою традиційних пошукових алгоритмів.

Системи рекомендацій з'явилися з метою полегшити вибірку потрібної інформації з великого об'єму інформації. Алгоритми вперше застосовували в інтернет-магазинах, де зробити вибір потрібного товару було складною задачею. Подібна ситуація є і у бібліотеках, де можливості пошуку літератури за допомогою електронного каталогу переважно обмежуються полем автора та назвою. Впровадження модуля рекомендації літератури дають змогу вирішити такі завдання:

- розширити спектр надаваних бібліотекою послуг;
- рекомендувати літературу, яка не користується великим попитом, проте має певну вагу у наукових дослідженнях;
- швидше та якісніше задовольнити інформаційні потреби користувача;
- збільшити відвідуваність бібліотеки.

Практично всі алгоритми рекомендацій[1] будуються на аналізі профілю користувача, де зберігається історія пошуку, напрямки тематичної зацікавленості та ін. Такі алгоритми найлегше впровадити у бібліотечних системах, якщо доступ до електронного каталогу передбачає ідентифікацію користувача. Науково-технічна бібліотека Національного університету “Львівська політехніка” надає анонімний доступ до свого електронного каталогу [2], що вносить певні корективи у вхідні параметри типового алгоритму рекомендацій. У статті розглядається впровадження модуля рекомендацій у роботу електронного каталогу з метою модифікації списку літератури для вивчення дисципліни.